

Žemaičių šviesuolis Jurgis Ambrozijus Pabrėža gyvas žmonių atmintyje

Kretingos rajono savivaldybės M. Valančiaus viešojoje bibliotekoje vyko vieno iškiliausių XIX amžiaus švietėjų tėvo Ambrozijaus (Ambraziejaus) Pabrėžos OFM gimimo metinių minėjimas.

Prisiminti žinomo kunigo, pranciškono, gydytojo, botaniko, pirmojo Lietuvos floros tyrinėtojo atvyko Žolinčių akademijos prezidentė Danutė Kunčienė iš Kauno, Kretingos Jurgio Pabrėžos gimnazijos direktorė Biruta Mikienė, tikybos mokytoja Ramunė Masiokienė su būreliu gimnazisčių bei šviesuolio J. A. Pabrėžos asmenybei, jo pamokymams neabejingi rajono gyventojai.

Specialiai šiam renginiui bibliotekoje atidaryta spaudinių paroda apie kunigą, pranciškoną, botaniką Jurgį Ambraziejų Pabrėžą. Parodą parengė ir pristatė Kretingos rajono savivaldybės M. Valančiaus viešosios bibliotekos Bibliografijos-informacijos sektoriaus vyr. bibliografė Lolita Miežienė.

J. Pabrėžos gimnazijos tikybos mokytoja R. Masiokienė susirinkusiesiems pristatė pagrindinius J. A. Pabrėžos biografijos faktus, atkreipdama dėmesį į tai, kad J. A. Pabrėžos asmenybė apgaubta paslapties šydu: yra kelios gimimo datos ir mirties aplinkybių versijos, nėra išlikusių jokių jo nuotraukų. Pedagogė dalijosi mintimis, pamąstymais, iškilusiais perskaičius J. A. Pabrėžos filosofinį veikalą „Ryztai“. Anot R. Masiokienės, Jurgio Pabrėžos

G. MACIAUS nuotr.

„Žolinčių akademijos“ prezidentė Danutė Kunčienė į Kretingą atvežė ne tik naujai išleistą J. Pabrėžos botanikos knygą „Taislius augyminis“ (nuotraukoje), bet ir Lietuvos ilgiausią žolynų taką bei istorinę vertybę – lentelę nuo senųjų per karą sudegusių Kretingos katalikų bažnyčios vargonų, kuri buvo rasta tarp J. Pabrėžos daiktų.

gimnazijos moksleiviams per integruotas pamokas, renginius primenamas šis žemaičių šviesuolis ir jo darbai: vaikai puikiai žino, kokios garbingos ir iškilios asmenybės vardu pavadinta jų gimnazija. Kas jaunimui yra J. A. Pabrėža, puikiai atspindėjo renginio metu pademonstruotas vieno moksleivio sukurtas dokumentinis filmas „Jurgis Pabrėža“.

Tai, kad šiuolaikinis žmogus neužmiršo J. A. Pabrėžos nuveiktų darbų, byloja naujai 2009 m. išleista jo botanikos veikalo „Taislius augyminis“ pirmoji dalis. Ši autentišką žemaičių

kalba parašytą leidinį kretingiškams pristatė žolinčė Danutė Kunčienė. Naujai išleistą knygą ji atsivežė iš savo asmeninės bibliotekos. Lietuvoje šios knygos egzempliorių nėra daug, todėl D. Kunčienė džiaugiasi, kad vienas jų guli jos asmeninės bibliotekos lentynoje. 2008 m. J. A. Pabrėžos darbas „Taislius augyminis“ įtrauktas į UNESCO programos Pasaulio atmintis Lietuvos nacionalinį registrą kaip nacionalinės reikšmės dokumentinio paveldo objektas.

Renginio metu klausantis žolinčės D. Kunčienės minčių,

Žemaičių šviesuolis Jurgis Ambrozijus Pabrėža gyvas žmonių atmintyje

Atkelta iš 3 p.

rodos, jog jos įkvėptos paties J. A. Pabrėžos dvasios. Ji tarsi iš šio žemaičių šviesuolio pamokančių raštų yra perėmusi visa, kas geriausia, šviesiausia ir ragina visus vadovautis tais gyvenimo principais, kuriuos skelbė J. A. Pabrėža. Renginio metu D. Kunčienė visiems siūlė paragauti sveikuoliškų pplotėlių iš dumblių - „giuveinių“, pagamintų pagal J. A. Pabrėžos receptą.

Gražiu renginio akcentu tapo D. Kunčienės kvietimas visiems renginio dalyviams kartu nueiti prie netoli bibliotekos esančio J. A. Pabrėžos kapo ir padėti ten iš žolynų nupintą vainiką, taip pagerbiant įvairius augalus rinkti mėgusį šviesuolį.

Žolynų vainikas – tai ne vienintelis pagarbos ženklas J. A. Pabrėžai. Žolinčė D. Kunčienė pakvietė visus į Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios Kankinių koplyčią, kur buvo eksponuojamas Lietuvos ilgiausias žolynų takas „Takelis J.

A. Pabrėžai“.

Susirinkusieji Kankinių koplyčioje turėjo galimybę iš demonstruojamų nuotraukų pamatyti, kaip buvo kuriamas iš 1000 augalų sudėtas Lietuvos ilgiausias žolynų takas, skirtas J. A. Pabrėžai atminti. Kaip sakė D. Kunčienė, šis žolynų takas ypatingas, nes kartu su kiekvienu augalėliu žmonės į jį įpynę ir pačius geriausius linkėjimus, šviesiausias mintis, gražiausius norus.

D. Kunčienė į Kretingą atvežė ne tik žolynų vainiką bei Lietuvos ilgiausią žolynų taką, bet ir, įpareigota Kauno technologijos universiteto profesorės, istorijos mokslų daktarės Nijolės Lietuvninkaitės, broliams pranciškonams perdavė saugoti istorinę vertybę – lentelę nuo senųjų Kretingos katalikų bažnyčios vargonų, kurie sudegė per karą. Šioje lentelėje ranka užrašyta vargonų pagaminimo data, kas juos finansavo ir kt. Medinė lentelė buvo rasta tarp J. A. Pabrėžos daiktų, todėl neatmetama galimybė, kad galbūt pats J. A. Pabrėža ranka įrašė šiuos

įrašus. Renginyje dalyvavę broliai pranciškonai dalijosi pamąstymais apie galimybę vienuolyne įkurti J. A. Pabrėžos kambarį.

Jurgio Pabrėžos gimnazijos tikybos mokytojos R. Masiokienės nuomone, šiandien, kada vis daugiau žmonių atsigręžia į gamtą, stengiasi vartoti ekologiškesnius produktus, gydytis natūraliomis priemonėmis, J. A. Pabrėžos pamokymai, jo sukauptos žinios būtų vertingos, aktualios ir mūsų dienomis, o Kretingos vienuolynas būtų labai populiarus.

Vėliau susirinkusieji klausėsi brolio pranciškono Bernardo Belicko kūrybos, buvo pakviesti „pasivaikščioti“ Lietuvoje ilgiausiu žolynų taku, tarsi simbolizuojančiu J. A. Pabrėžos gyvenimo kelią, kuriuo jis ėjo būdamas vienybėje su gamta, stengdamasis gyventi dorai, sveikai, negailėdamas gerų patarimų aplinkiniams.

Lina BUIKIENĖ
Kretingos M. Valančiaus
viešosios bibliotekos
vyr. bibliotekininkė